



REPUBLIKA HRVATSKA
ODBOR ZA ETIKU U ZNANOSTI I VISOKOM
OBRAZOVANJU

KLASA: 041-02/17-02/0001
URBROJ: 355-01-03-17-0002
Zagreb, 20. siječnja 2017.

Ustavni sud Republike Hrvatske
Trg sv. Marka 4
10000 Zagreb

Poštovani/e,

sukladno Vašem dopisu broj: U-II-6251/2016 od 3. siječnja 2017. godine, a temeljem Prijedloga za pokretanje postupka ocjene suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 1. Izmjena i dopuna Etičkog kodeksa Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju donešenog na sjednici Odbora 8. lipnja 2015. godine, kojeg ispred predlagatelja Sveučilišta u Zagrebu zastupa odvjetničko društvo Mihočević & Bajs, dostavljamo Vam Očitovanje Odbora o navedenom Prijedlogu.

Srdačan pozdrav,

predsjednik Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju
dr. sc. Ivica Vilibić

Privitak:

- Očitovanje o Prijedlogu za pokretanje postupka ocjene suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 1. Izmjena i dopuna Etičkog kodeksa Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju



REPUBLIKA HRVATSKA
ODBOR ZA ETIKU U ZNANOSTI I VISOKOM
OBRAZOVANJU

KLASA: 041-02/17-02/0001
URBROJ: 355-01-03-17-0003
Zagreb, 20. siječnja 2017.

Temeljem dopisa Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-II-6251/2016 od dana 3. siječnja 2017. godine, zaprimljeno od Agencije za znanost i visoko obrazovanje dana 5. siječnja 2017. godine (KLASA 041-02-/17-02/0001, URBROJ 431-17-0001), u kojem se traži da se Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Odbor) očituje na navode Prijedloga za pokretanje postupka ocjene suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 1. Izmjena i dopuna Etičkog kodeksa Odbora donešenog na sjednici Odbora 8. lipnja 2015. godine (u daljnjem tekstu: Prijedlog), kojeg ispred predlagatelja Sveučilišta u Zagrebu zastupa odvjetničko društvo Mihočević & Bajs, Odbor daje sljedeće

OČITOVANJE

Ovaj saziv Odbora od konstituirajuće sjednice održane u rujnu 2014. g. temelji svoj rad na Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13; u daljnjem tekstu ZZDVO). Sukladno ZZDVO, čl. 112., Odbor je neovisno nacionalno savjetodavno tijelo odgovorno Hrvatskom saboru, s osnovnom zadaćom „*promicanja etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnim odnosima i u odnosima prema javnosti, te u primjeni suvremenih tehnologija i u zaštiti okoliša* (ZZDVO, čl. 112., st. 4.)“. Rad Odbora odvija se na sjednicama, a ZZDVO predviđa da rad uključuje razmatranje pojedinačnih slučajeva i da Odbor „*mišljenja i stajališta o etičkoj prihvatljivosti ili neprihvatljivosti u razmatranim slučajevima donosi u obliku preporuka, prijedloga ili primjedbi većinom glasova* (ZZDVO, čl. 112., st. 7.)“. Zakon ne predviđa izvršne ovlasti Odbora u smislu sankcioniranja utvrđenih etičkih neprihvatljivih ponašanja. Odbor može samo „*predložiti pokretanje postupka oduzimanja znanstvenog zvanja pred odgovarajućim matičnim odborom* (ZZDVO, čl. 112., st. 10.)“ pri razmatranjima individualnih slučajeva, i javno objaviti svoje mišljenje „*u slučaju ako visoko učilište ili druga znanstvena organizacija sustavno krši Etički kodeks* (ZZDVO, čl. 112., st. 11.)“. Odbor donosi Etički kodeks kojim utvrđuje etička načela u visokom obrazovanju i znanstvenom radu (ZZDVO, čl. 112., st. 5.), a sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, instituti i druge znanstvene organizacije mogu, sukladno svojim statutima, osnovati svoja etička povjerenstva te donijeti svoje etičke kodekse koji moraju biti usklađeni s etičkim kodeksom Odbora (ZZDVO, čl. 112., st. 13.).

Prema navedenom se, uz ostalo, može zaključiti da je ZZDVO implicira hijerarhije etičkih tijela u znanosti i visokom obrazovanju. Odbor je pri tome postavljen kao krovno tijelo koje donosi kodeks etički prihvatljivih i neprihvatljivih ponašanja u znanosti i visokom obrazovanju u Hrvatskoj. Kodeks moraju slijediti svi dionici u sustavu znanosti i visokog obrazovanja. ZZDVO dionike ne obvezuje na osnivanje vlastitih etičkih povjerenstava, ali im pruža tu mogućnost, pri čemu etički kodeksi dionika moraju biti usklađeni sa Etičkim kodeksom Odbora.

Od početka rada u ovom sazivu, Odbor se suočava s nezainteresiranošću većine visokoškolskih i znanstvenih institucija za etička pitanja, uključujući i prakse neobjektivne, pristrane prosudbe kršenja etičkih načela, kao i potpuni izostanak sankcija čak i u slučajevima u kojima je neprijeporno utvrđeno teško kršenje Etičkog kodeksa Odbora. Također je uočeno da se dionici sustava znanosti i visokog obrazovanja u Hrvatskoj rijetko odlučuju na imenovanje vlastitih etičkih povjerenstava i kreiranje vlastitih etičkih kodeksa. Zbog takve prakse Odbor je od početka rada u ovom sazivu zatrpan prijavama sumnji na neetično ponašanje pojedinaca u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, što zbog nepostojanja etičkih tijela na razini dionika, što zbog sumnji u pristranost pri prosudbi kršenja etičkih načela pri etičkim tijelima dionika.

Ovi problemi su ponukali Odbor da kao jednu od svojih prvih zadaća na promicanju etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, definiranih u ZZDVO, čl. 112., st. 4., potakne osnivanja i rad etičkih povjerenstava u dionicima sustava znanosti i visokog obrazovanja. Tu zadaću smo započeli izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Odbora, čl. 7., te slanjem višekratnih pismenih poticaja svim dionicima u sustavu. Izmjene i dopune čl. 7. Etičkog kodeksa Odbora provedene su kako bi se dionike u sustavu znanosti i visokog obrazovanja potaklo na korištenje mogućnosti iz ZZDVO, čl. 112., st. 13., tj. obvezalo na rješavanje etičkih pitanja iz njihove sredine kroz rad vlastitih etičkih tijela, te time osvijestio značaj i potakla prosudba etičnosti ponašanja na svim razinama sustava znanosti i visokog obrazovanja. Ovu zadaću Odbor provodi i na način da zaprimljene pojedinačne predmete koji nisu prijavljeni i rješavani na razini ustanova u sustavu, u pravilu prosljeđuje na rješavanje etičkim tijelima relevantnih ustanova.

Rješavanje etičkih pitanja u vlastitoj sredini, s jedne strane, olakšava prosudbu neetičnih ponašanja za koju je u sustavu znanosti i visokog obrazovanja često nužna stručna ekspertiza, koja je na razini fakulteta, sveučilišta, instituta, uvijek prisutna. S druge strane, lokalno je često teško izbjeći sukobe interesa i pristranosti pri prosudbi neetičnih ponašanja, što čini nužnim postojanje mogućnosti za traženjem drugih mišljenja. Iskustvo rada ovog saziva Odbora to potvrđuje mnoštvom predmeta u kojima je od Odbora zatraženo mišljenje u predmetima koji su rješavani na razinama dionika, uključujući i sveučilišta, a čijim rješenjima prijavitelji nisu bili zadovoljni.

Mišljenja etičkih tijela u Republici Hrvatskoj s bilo koje razine, pa tako i mišljenja ovog Odbora, nisu obvezujuća, već savjetodavna. Stoga ona sama ne utvrđuju nikakvu pravnu odgovornost, iako je mogu potaknuti. Mišljenja, prijedloge, preporuke ili primjedbe Odbora dionici u sustavu mogu ali ne moraju prihvatiti. Stoga Odbor ne vidi na koji bi način bilo koji segment njegovog djelovanja temeljenog na ZZDVO i Etičkom kodeksu Odbora mogao ugroziti autonomiju bilo kojeg dionika u sustavu znanosti i visokog obrazovanja. Sukladno Ustavu Republike Hrvatske, čl. 3., Etički kodeks Odbora u preambuli utvrđuje da se „kodeksom ne ograničava ljudska, intelektualna i akademska sloboda, nego naglašava uloga civiliziranog odnosa među svim članovima zajednice i odgovorno ostvarivanje prava u skladu

s odgovornošću u znanstvenoistraživačkom, nastavnom radu i akademskim obavezama“, i dalje: „*Temeljne vrijednosti za koje se Odbor zalaže jesu: poštenje, akademska izvrsnost i sloboda, međusobno uvažavanje i ljudsko dostojanstvo, osobna odgovornost i odgovornost ustanova*“.

Na kraju, Odbor ponovno naglašava važnost poštovanja etičkih i moralnih principa u znanstvenom i akademskom radu. U tom smislu, stav Odbora jest da pravni okvir kojim se uređuje pitanje prevencije, detektiranja i sankcioniranja kršenja etičkih principa u znanosti i visokom obrazovanju mora biti detaljno i dosljedno definiran Zakonom o znanosti i visokom obrazovanju, kao i relevantnom a nedostajućom pravnom regulativom.

Pobijanje po pojedinačnim stavkama navodnog predmetnog kršenja odredaba Ustava Republike Hrvatske, Zakona o znanosti i visokom obrazovanju (ZZDVO), te Statuta Sveučilišta u Zagrebu, Odbor dokumentira na više razina:

1. Razina usklađenosti članka 7. st. 4. Etičkog kodeksa Odbora sa Ustavom, Zakonom o znanosti i visokom obrazovanju i Statutom Sveučilišta u Zagrebu

Odbor se slaže s činjenicom navedenom u Prijedlogu „*kako Odbor za etiku predstavlja samostalno tijelo izvan sustava Sveučilišta*“ (stranica 4. Prijedloga).

Odbor primijećuje i naglašava Ustavnom sudu činjenicu da Prijedlog izdvaja samo neke stavke čl. 112. ZZDVO koji regulira djelovanje Odbora, i to st. 1., st. 4., st. 7. i st. 11., dok u Prijedlogu ne razmatra pravne učinke ostalih stavaka navedenog članka.

Za potpunu i valjanu prosudbu Prijedloga, potrebno je uvažiti i st. 13. čl. 112. ZZDVO, koji propisuje:

„Sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, instituti i druge znanstvene organizacije mogu, sukladno statutu, osnovati svoja etička povjerenstva te donijeti svoje etičke kodekse koji moraju biti usklađeni s etičkim kodeksom Odbora. Na visokim učilištima najmanje jedan član etičkog povjerenstva je student.“

Ovaj članak pobija tvrdnju iz Prijedloga da „*konačno utvrđenje je li u nekom konkretnom slučaju došlo do povrede Etičkog kodeksa koje je izrijeком preneseno u nadležnost Odbora za etiku koje je tijelo izvan sveučilišta*“ krši odredbe Ustava, ZZDVO i Statuta Sveučilišta u Zagrebu. Naime, st. 13. čl. 112. propisuje da sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, instituti i druge znanstvene organizacije ne moraju (no mogu) osnovati etička povjerenstva. Sukladno čl. 112. st. 1. ZZDVO, citiranog na stranici 2. Prijedloga, postojanje Odbora kao tijela koje daje „*mišljenja i stajališta o etičkoj prihvatljivosti ili neprihvatljivosti u razmatranim slučajevima Odbor donosi u obliku preporuka, prijedloga ili primjedbi, većinom glasova*“ je nedvosmisleno. Stoga je pravno neutemeljen zaključak Prijave da je „*odlučivanje o ustrojstvu i djelovanju sveučilišta prema samim ustavnim odredbama domaine réservée sveučilišta*“ (stranica 6. Prijave), jer prema ZZDVO sveučilište nije u obvezi imati tijelo koje je nadležno predmetima povrede etičkih principa.

Nadalje, Odbor se očituje o kršenju svih navedenih pravnih propisa u Prijavi od strane čl. 1. Izmjena i dopuna Etičkog kodeksa Odbora, kako slijedi.

Ustav Republike Hrvatske u čl. 3. propisuje:

„Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.“

Odboru nije jasno kako hijerarhijsko postupanje u rješavanju predmeta etičkih prijava može biti kršenje ovog članka Ustava. Naime, koliko je Odboru poznato, cjelokupni sudbeni sustav Republike Hrvatske je hijerarhijski ustrojen, i kao takav ne krši odredbe čl. 3. Ustava. Shodno tome, i predmetne izmjene Etičkog kodeksa (izmijenjeni i dopunjeni čl. 7. st. 4 Etičkog kodeksa), koje isto tako propisuju hijerarhijsko postupanje u predmetima etičkih prijava, ne krše odredbe čl. 3. Ustava. Osim toga, mišljenja Odbora nisu obvezujuća, već savjetodavna. Stoga ona ne mogu utvrditi pravnu odgovornost, a mišljenja, prijedloge, preporuke ili primjedbe Odbora dionici u sustavu mogu ali ne moraju prihvatiti.

Ustav Republike Hrvatske u čl. 16. st. 1 i st. 2 propisuju:

„Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.“

Argumentacija koja pobija kršenje ovog članka Ustava je istovjetna argumentaciji koja pobija kršenje čl. 3. Ustava. Ponavljamo, nekršenje ovog članka Ustava kod hijerarhijskog slijeda postupanja u sudbenoj vlasti implicira istu mogućnost za hijerarhijski slijed postupanja u procesiranju predmeta kršenja Etičkog kodeksa, s time da je argument *pro* uvođenju slijeda odlučivanja propisan čl. 112. st. 13. ZZDVO, koji definira ulogu Odbora kao stalnog tijela, za razliku od etičkih povjerenstava sveučilišta koji ne moraju već mogu postojati unutar sveučilišta.

Ustav Republike Hrvatske u čl. 68. st. 1. i st. 2. propisuje:

„Jamči se autonomija sveučilišta.

Sveučilište samostalno odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom.“

Jednakopravno prethodnoj argumentaciji, uvođenjem hijerarhijskog postupanja u predmete kršenja Etičkog kodeksa nije narušena autonomija sveučilišta, jednako kao i postojanje hijerarhijskog postupanja sudbene vlasti u predmetima kršenja zakona od strane zaposlenika sveučilišta. Također, uvođenje hijerarhijskog slijeda postupanja u predmete kršenja Etičkog kodeksa ne utječe na samostalnost odlučivanja sveučilišta o svom ustrojstvu i djelovanju, već uvodi hijerarhijsko postupanje u konkretnim predmetima kršenja Etičkog kodeksa, shodno čl. 112. ZZDVO.

ZZDVO u odredbama čl. 4. st. 2 i st. 5 propisuje:

„(2) Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj temelji se na akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, u skladu s Ustavom, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom.

(5) Autonomija sveučilišta na svim sveučilišnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, sukladno ovom Zakonu, obuhvaća:

- uređenje unutarnjeg ustroja,
- utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa,
- financijsku autonomiju u skladu s ovim Zakonom,
- odlučivanje o prihvaćanju projekata i međunarodnoj suradnji,
- ostale oblike autonomije, sukladno ovom Zakonu.“

Predmetne izmjene Etičkog kodeksa ne krše odredbe čl. 4, st. 2. ZZDVO, sukladno već prezentiranim argumentima kod utvrđivanja kršenja čl. 68. st. 1. i 2. Ustava.

Predmetne izmjene Etičkog kodeksa ne krše odredbe čl. 4, st. 5. ZZDVO, napose alineja 1. do 4. za koje provođenje postupaka kršenja Etičkog kodeksa nije relevantno. Alineja 5. govori o obuhvaćanju autonomije sveučilišta u skladu sa svim ostalim odrednicama ZZDVO, između kojih je i čl. 112. ZZDVO koji propisuje rad Odbora, te stoga predmetne izmjene Etičkog kodeksa ne krše čl. 4. st. 5. alineja 5. ZZDVO.

Statut Sveučilišta u Zagrebu u odredbama čl. 79. st. 3. propisuje:

„Za povrede radnih obveza te povrede etičkog kodeksa osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka stegovno odgovaraju, sukladno ovome Statutu i općim aktima sastavnica.“

Ova odredba Statuta Sveučilišta u Zagrebu nije suprotna predmetnim izmjenama Etičkog kodeksa i uvođenju hijerarhijskog slijeda u rješavanje predmeta povreda Etičkog kodeksa, jer ne propisuje postupak slanja predmeta povreda etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu na druga tijela ustrojena ZZDVO-om, a ne propisuje ni slijed postupanja s pojedinim predmetima povreda etičkog kodeksa.

2. Prihvaćanje izmjena Etičkog kodeksa Odbora od strane Hrvatskog sabora, Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu i Vlade Republike Hrvatske

Odbor obavještava Ustavni sud Republike Hrvatske da je Hrvatski sabor gotovo jednoglasno prihvatio Izvještaj o radu Odbora od rujna 2014. godine do siječnja 2016. godine (u daljnjem tekstu: Izvješće, u privitku, kao i na poveznici https://www.azvo.hr/images/stories/tijela_agencije/oze/Godi%C5%A1nji_izvje%C5%A1taj_Odbor_za_etiku_rujan_2014-sije%C4%8Danj_2016.pdf) na 2. sjednici 8. saziva Hrvatskog sabora 26. veljače 2016. godine, i to sa 100 glasova za i 2 suzdržana glasa. Glasovanje i rasprava su dostupni na poveznici <http://www.sabor.hr/izvjestaj-o-radu-odbora-za-etiku-u-znanosti-i-viso>). U izvješću su taksativno i izrijekom navedene načinjene izmjene Etičkog kodeksa Odbora, uključujući i sporni čl. 7. st. 4. Etičkog kodeksa Odbora, čije usvajanje je načinjeno u izvještajnom razdoblju. Prije usvajanja Izvješća od strane Hrvatskog sabora, o tom izvješću, koji uključuje i popis izmjena i dopuna Etičkog kodeksa Odbora, očitovao se i Odbor za obrazovanje, znanosti i kulturu Hrvatskog sabora na sjednici održanoj 16. veljače 2016. godine, te Vlada Republike Hrvatske na sjednici 25. veljače 2016. godine (KLASA 022-

03/16-12/07, URBROJ 50301-04/12-16-4), koja „predlaže Hrvatskom saboru da usvoji Izvještaj o radu Odbora od rujna 2014. godine do siječnja 2016. godine“.

Obzirom da su se Hrvatski sabor, Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora i Vlada Republike Hrvatske pozitivno očitovali o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Odbora, Odbor smatra da Prijedlog ocjene ustavnosti i zakonitosti Izmjena i dopuna Etičkog kodeksa Odbora nije utemeljen u svim svojim točkama, te da predmetne izmjene i dopune Etičkog kodeksa Odbora ne krše Ustav Republike Hrvatske, ZZDVO i Statut Sveučilišta u Zagrebu.

3. Pozitivni primjeri prakse rješavanja predmeta povreda etičkih kodeksa u europskim zemljama

Iako nije relevantno za samo rješavanje ovog predmeta, Odbor smatra da je potrebno obavijestiti Ustavni sud Republike Hrvatske o praksi i autonomiji provođenja postupaka u predmetima povreda etičkih principa u znanosti i visokom obrazovanju u europskim državama. S tom praksom je Odbor upoznat, jer je član Europske mreže ureda za znanstvenu čestitost (European Network of Research Integrity Offices, www.enrio.eu).

Praksa provođenja postupaka u predmetima povreda etičkih principa u istraživanjima je u Europi raznolika, no u svim nacionalnim sustavima znanosti i visokog obrazovanja sva tijela zadužena za te predmete su u potpunosti neovisna od sustava upravljanja i donošenja odluka pojedinih sastavnica, kao što su sveučilišta i instituti. Navedimo neke primjere:

Austrija. Za procesiranje predmetima povreda etičkih principa u istraživanjima je zadužena Agencija za znanstvenu čestitost (OEAWI, Agentur für wissenschaftliche Integrität, <http://www.oeawi.at/en/index.asp>), koju je osnovalo 12 austrijskih sveučilišta, Austrijske akademije znanosti i nekoliko agencija koje financiraju znanstvena istraživanja. Kroz osnivački akt, OEAWI je nadležna svim svojim sastavnicama u procesiranju predmeta povreda etičkih principa, i djeluje na profesionalnoj razini. Osim toga, Agencija djeluje proaktivno putem edukacije dionika u znanosti o „dobroj praksi u znanosti“. Zanimljivo je da Agencija ne odlučuje o samim predmetima povreda etičkih principa, već isključivo daje profesionalnu potporu komisiji koja se bira s mandatom od dvije godine i koja procesira same predmete (<http://www.oeawi.at/en/commissionmembers.asp>). Kako bi se izbjegao sukob interesa Komisija se sastoji isključivo od osoba koji nisu uključeni u austrijski sustav znanosti i visokog obrazovanja. Sumarno, predmete povreda etičkih principa u Austriji procesiraju inozemni znanstvenici i stručnjaci, i to neovisno od razine na kojoj se dogodila povreda etičkih principa.

Poljska. U Poljskoj je, kao i u Hrvatskoj, Odbor za etiku u znanosti uspostavljen putem legalnog akta, te je nadređen svim istraživačima, neovisno o tome jesu li na sveučilištima, institutima, gospodarstvu ili negdje drugo. Citiramo (izvor <http://institution.pan.pl/index.php/institution/science-ethics-committee>): „*Since the early 1990s, the PAS Committee for Ethics in Science has created and updated a set of principles, recommendations, and standards that apply to all researchers working in Poland.*“

Njemačka. Procesiranje predmeta povreda etičkih principa u istraživanjima se rješava na više razina, npr. Njemačka federalna fundacija za istraživanja (Deutsche Forschungsgemeinschaft, www.dfg.de), koja financira dobar dio istraživanja u Njemačkoj, ima ured ombudsmana

nadležan za rješavanje svih povreda etičkih principa koja se dogode u okviru projekata i aktivnosti koje financira DFG (<http://www.ombudsman-fuer-die-wissenschaft.de>, http://www.dfg.de/en/research_funding/principles_dfg_funding/good_scientific_practice/ombudsman/index.html). Autonomija sveučilišta je irelevantna u cijelom sustavu, jer ombudsman ima nadležnost procesuirati etičke prekršaje u projektima koje DFG financira, nezvezano gdje je zaposlen potencijalni prekršitelj. Autonomija sveučilišta i općenito istraživačkih institucija je relevantna kategorija samo kao autonomija znanstvenog rada na sveučilištima.

ZAKLJUČAK

Temeljem gore navedenih argumenata, Odbor smatra da predmetne odredbe Etičkog kodeksa Odbora ne krše odredbe čl. 3., čl. 16. st. 1. i st. 2., te čl. 68. st. 1. i st. 2. Ustava Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 113/00, 76/10, 5/14), odredbe čl. 4. st. 2. i st. 5., te čl. 112. st. 4 i st. 7. Zakona o znanosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15), te odredbu čl. 79. st. 3. Statuta Sveučilišta u Zagrebu.

Odbor naglašava da neovisno procesuiranje etičkih postupaka od strane tijela u sustavu znanosti i visokog obrazovanja jest preduvjet razvoja znanosti. To je bio i slučaj prije donošenja Izmjena i dopuna Etičkog kodeksa Odbora 15. lipnja 2015. godine, što je uočljivo iz mišljenja Odbora o mnoštvu pojedinačnih predmeta donesenih u prethodnom sazivu (<https://www.azvo.hr/hr/odbor-za-etiku/odluke-odbora-za-etiku-2006-2009>). Sukladno tome, ovlasti Odbora u slučaju dokidanja čl. 7. st. 4. Etičkog kodeksa odbora ne bi bile smanjene već naprotiv povećane, jer bi Odbor imao ovlasti donošenja „*mišljenja i stajališta o etičkoj prihvatljivosti ili neprihvatljivosti u razmatranim slučajevima*“, bez uvažavanja mišljenja i stajališta etičkih odbora pojedinih sastavnica sveučilišta, odnosno etičkih savjeta sveučilišta.

Naposljetku, stav Odbora jest da pravni okvir kojim se uređuje pitanje prevencije, detektiranja i sankcioniranja kršenja etičkih principa u znanosti i visokom obrazovanju, uključivo uloge Odbora, etičkih savjeta sveučilišta i etičkih povjerenstava sastavnica sveučilišta i znanstvenoistraživačkih instituta, mora biti detaljno i dosljedno definiran Zakonom o znanosti i visokom obrazovanju, što trenutno nije slučaj.

predsjednik Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju
dr. sc. Ivica Vilibić

